

Merge Position of Floating Quantifier "Hame" in Persian

Safa Sadeghi Ashrafi¹ & Ali Darzi²

(77-100)

Abstract

This paper investigates the External Merge position of the floating quantifier “hame” (all) in Persian. Quantifier floating has received two major analyses: stranding adverbial. In this paper, the former approach is shown to be more explanatorily justified. The paper provides evidence to indicate that “hame” is adjoined acyclically to the argument DP after the DP moves from its θ -position, along the lines of Boskovic (2004). More specifically, quantifier floating is shown not to be possible from θ -positions. The evidence comes from the prosodic pattern of Persian unmarked sentences as well as the scope interaction of negation and the floating quantifier “hame”. In regard to prosodic pattern of Persian unmarked sentences, main sentence stress has been argued by Kahnemuyipour (2009) to mark the left edge of vP. Floating quantifier is shown to occur before the element bearing main sentence stress in unmarked sentences, so it is claimed to be outside of vP, and therefore outside of the θ -position. As regards the second evidence, i.e. scope interaction, in negative sentences containing floating “hame” when negation is not focused, ‘hame’ is constantly out of the scope of negation, and this means that in such sentences, neither the floating quantifier nor its copies are within the c-commanding domain of NegP. To put it another way, the base position of the floating quantifier is higher than NegP, which is argued to be between TP and vP. To determine the position of NegP in Persian, evidence is provided from negation in gerund phrases in Persian, and the scope interaction between manner and speaker-oriented adverbs on the one hand and between these adverbs and negation on the other. Showing that NegP is located between vP and TP within the scope of “hame”, it is concluded that the External Merge position of quantifier is higher than vP, and therefore is outside the θ -domain.

Keywords: floating quantifier “hame”, θ -position, negation, quantifier scope, scope interaction.

Received: 15, November, 2019 & Accepted: 19, May, 2021

doi 10.22059/jolr.2021.291976.666554
Print ISSN: 2288-1026-Online ISSN: 3362-2676
<https://jolr.ut.ac.ir>

1. Email of the corresponding author: sadeghi.safa@gmail.com

Ph.D. Candidate General Linguistics, Faculty of Literature and Humanities, University of Tehran, Tehran, Iran.

2. Professor of General Linguistics, Faculty of Literature and Humanities, University of Tehran, Tehran, Iran.

1. Introduction:

Quantifiers in Persian, like in other languages, are a kind of modifier that normally appear immediately before the nominal phrases that they modify. However, there are sentences in which these quantifiers occur separated from their associated nominal phrases. This phenomenon is referred to as quantifier floating (Q-floating), and the stranded quantifier in such sentences is known as the 'floating quantifier'. A quantifier is an operator that refers to the portion of a specific domain that satisfies a proposition. There are different types of quantifiers, and the two most frequently used ones are universal (exemplified by 'all' in English) and existential quantifiers (like 'some' in English). In this paper, we are concerned with the floating universal quantifier 'hame' (all). This paper investigates the base position of floating quantifier 'hame' in Persian, and provides evidence in support of Boskovic's (2004) idea, according to which quantifiers may not be stranded in θ -positions.

2. Literature review:

There are two major approaches to quantifier floating in the literature: adjunction and stranding approaches. The adjunction approach, supported by May (1977), Kayne (1981), Belletti (1982), Dowty and Brodie (1984) and Miyagawa (1989), considers quantifiers as adjuncts: the floating quantifiers as adverbial adjuncts and the non-floating quantifiers as adnominal adjuncts. Under this approach, floating quantifiers are base-generated in the adverbial position in the sentence since the positions occupied by floating quantifier canonically belong to adverbs. According to this approach, there is no shared base structure for floating and non-floating quantifier structures. Under this proposal, the floating quantifier and the nominal phrase are not related to each other by movement. This approach assumes that floating quantifier is a kind of anaphoric adverbial and needs to be bound by an antecedent.

Considering the shortcomings of the adjunction (adverbial) approach, Sportiche (1988) developed a stranding approach as an alternative approach to quantifier floating. According to this approach, the quantifier and the adjacent nominal phrase together form a single constituent, and in the course of the derivation, the nominal phrase moves to a higher position, leaving the quantifier stranded in situ; in other words, the stranding analysis considers the floating quantifier construction as the result of a transformation from non-floating quantifier construction. Boskovic (2004), contrary to the basic version of the stranding analysis, maintains that floating and non-floating quantifier constructions do not have a base structure in common, i.e. there is no transformational relation between floating and non-floating quantifier constructions. He argues for the late adjunction of floating quantifier 'all'. According to him, adjunction of floating quantifier to the nominal phrase is not possible in θ -positions. In other words, floating quantifier is a late adjunct to a copy of its associated DP. Put differently, in the derivation leading to quantifier floating, a DP moves from its θ -position and then receives a QP as an adjunct, then it further moves to a higher position and strands the quantifier in situ.

3. Methodology

This article employs a descriptive-analytic method and is based on the minimalist program.

4. Result

In the current paper, we first examine two opposing approaches to quantifier floating with reference to Persian data. We show that the stranding approach provides a more powerful explanatory account of the Persian quantifier floating construction. We address the base position of the floating quantifier in Persian and provide evidence in support of Boskovic's (2004) ban on the adjunction of floating quantifier to the nominal phrase in θ -positions. The first piece of evidence comes from the prosodic pattern of unmarked Persian sentences. According to Kahnemuyipour (2009), the main stress of an unmarked sentence marks the left edge of the vP. We show that the floating quantifier 'hame' occurs before the element bearing the main sentence stress in unmarked sentences, so the floating quantifier is claimed to be outside of vP, and therefore outside of the θ -domain.

The second piece of evidence comes from the scope interaction of negation and the floating quantifier 'hame' when negation doesn't bear the focal stress. First, we need to determine the position of NegP in the derivation of Persian negative sentences. Negative gerund phrases provide evidence for NegP to be situated lower than TP in the hierarchical structure of the sentence. It's also shown that in Persian negative sentences, sentence negation takes scope over manner adverbs, whereas subject-oriented adverbs are out of the scope of negation. Thus, NegP is concluded to be somewhere between manner and subject-oriented adverbs. Considering these adverbs' positions, we come to the conclusion that NegP occupies a position between vP and TP.

Given the position of NegP in the derivation of Persian sentences, we try to determine the position of the floating quantifier 'hame' relative to the NegP. We then show that in negative sentences where Neg is not focused, the floating quantifier 'hame' has a scope wider than the scope of negation, and this indicates that there is no copy of 'hame' below the negation. So, the floating 'hame' enters the structure in a position higher than negation, and thus, higher than the vP, which includes the θ -positions.

5. Conclusion

In sum, we present data from Persian to support Boskovic's (2004) ban on adjunction of the floating quantifier to its associated nominal in θ -positions.

جایگاه ادغام سور شناور «همه» در زبان فارسی

صفا صادقی اشرافی^۱

دانشجوی دکتری، زبان‌شناسی عمومی دانشگاه تهران، تهران، ایران.

علی درزی

استاد، زبان‌شناسی عمومی دانشگاه تهران، تهران، ایران.

تاریخ دریافت مقاله: ۹۸/۰۸/۲۴؛ تاریخ پذیرش مقاله ۱۴۰۰/۰۲/۲۹

علمی - پژوهشی

چکیده

سور شناور از موضوعات بحث‌برانگیزی است که زبان‌شناسان بسیاری آن را مورد مطالعه قرار داده‌اند. موضوع مقاله حاضر سور شناور «همه» و بررسی جایگاه ادغام آن در اشتقاق جملات فارسی است. در این مقاله از میان رویکردهای مهم در تحلیل توزیع سورهای شناور، رویکرد رهاسازی^۲ را برگزیده و نظر باشکوویچ (۲۰۰۴) را که یکی از حامیان این رویکرد است در مورد سور شناور و جایگاه نقش معنایی (جایگاه تتا)^۳ بررسی نمودیم. وی با عقیده بر این‌که سور شناور افزوده‌ای به گروه حرف تعریف است و با تبعیت از ممنوعیت اضافه شدن افزوده به گروه حرف تعریف در جایگاه تتا، افزوده شدن سور شناور به گروه حرف تعریف در جایگاه تتا را ممنوع می‌داند. در این مقاله با استفاده از داده‌های زبان فارسی ممنوعیت افزوده شدن سور شناور به گروه حرف تعریف را مورد بررسی قرار داده و به این نتیجه رسیدیم که در فارسی نیز سور عمومی شناور در جایگاهی بالاتر از جایگاه تتا به گروه حرف تعریف افزوده می‌شود. در تأیید ادعای خود از دو شاهد استفاده کردیم: یکی از این شواهد الگوی نوایی جملات فارسی یا به عبارت دقیق‌تر تکیه اصلی جمله در حالت بی‌نشان و خارج از بافت است، و دیگری تداخل گستره^۴ «همه» و نفی نسبت به یکدیگر هنگامی که عنصر نفی فاقد تکیه کانونی است. در بحث مربوط به اثر تداخل گستره، ابتدا با ارائه شواهدی از جمله وسعت گستره قیده‌های حالت و گوینده محور از یک طرف نسبت به یکدیگر و از طرف دیگر نسبت به گستره نفی سطح جمله، و نیز امکان حضور نفی جمله در گروه‌های مصدری، جایگاه فرافکن نفی را بر فراز گروه فعلی کوچک تعیین کردیم. سپس در جملات منفی بدون ابهام حاوی سور شناور، با توجه به جایگاه فرافکن نفی، و نیز بزرگ‌تر بودن گستره سور شناور «همه» نسبت به نفی در این جملات، و در نتیجه سازه فرمانی عنصر نفی توسط سور شناور «همه»، نشان دادیم سور شناور «همه» همواره بالاتر از گروه فعلی کوچک که شامل جایگاه تتا است، قرار می‌گیرد و به این ترتیب از فرضیه ناظر بر ممنوعیت افزوده شدن سور در جایگاه تتا حمایت نمودیم.

واژه‌های کلیدی: سور شناور «همه»، جایگاه تتا، فرافکن نفی، گستره سور، تداخل گستره نفی و سور شناور.

۱. مقدمه

توزیع سورها^۵ یا کمیت‌نماها مورد مطالعه و پژوهش بسیاری از زبان‌شناسان بوده است، چه آن‌هایی که سورها را از لحاظ معنایی بررسی کرده‌اند و چه آن‌هایی که به رفتار

sadeghi.safa@gmail.com

۱. رایانامه نویسنده مسئول:

2 stranding

3 theta position (θ -position)

4 scope interaction

5 Quantifier

نحوی سورها پرداخته‌اند. از پیشگامان پژوهش در مورد سورها، می‌توان بلتی^۱ (۱۹۸۲)، دوتی و برودی^۲ (۱۹۸۴)، اسپورتیش^۳ (۱۹۸۸)، میاگوا^۴ (۱۹۸۹)، جیوستی^۵ (۱۹۹۰)، بالتین^۶ (۱۹۹۵) و بابلیک^۷ (۲۰۰۳) را نام برد. و از میان زبان‌شناسانی که سوره‌های زبان فارسی را مطالعه نموده‌اند نیز می‌توان به سمیعان (۱۹۸۳)، معظمی (۱۳۸۵)، قدیری (۱۳۹۳)، و بحرالعلوم (۱۳۸۸) اشاره کرد.

صادقی و ارژنگ (۱۳۵۹) سوره‌های زبان فارسی را با نام اسم مبهم به این صورت تعریف می‌کنند که اسم‌هایی هستند که بر یک یا چند مفهوم یا شخص یا چیز نامشخص دلالت می‌کنند. بر اساس هگمن^۸ (۱۹۹۴) نیز سورها با عبارت‌های ارجاعی^۹ از این نظر تفاوت دارند که مانند عبارت‌های ارجاعی، به مصداق مشخصی در جهان ارجاع نمی‌کنند و تعبیرشان متغیر است. سورها حوزه‌ای را در برمی‌گیرند به نام گستره^(۱) سور و بر معنی عناصر موجود در آن حوزه تأثیر می‌گذارند. این گستره شامل عناصری است که تحت سازه‌فرمانی^{۱۰} آن سورها قرار دارند. سوره‌های انواع گوناگونی دارند که از آن جمله می‌توان سور عمومی^{۱۱} مانند «همه» و «هر» در زبان فارسی و سور وجودی^{۱۲} مانند «بعضی» را برشمرد.

نمونه‌ای از سور عمومی «همه» را در مثال‌های (۱) می‌توان مشاهده کرد. در این جمله‌ها «همه بچه‌ها» یک سازه بوده و فارغ از نوع این سازه، از دو بخش سور و یک گروه حرف تعریف تشکیل شده است که با یک کسره اضافه به یکدیگر پیوند خورده‌اند.

۱. الف. همه بچه‌ها به مهمانی آمدند.

ب. مریم همه بچه‌ها را به مهمانی دعوت کرد.

سازه «همه بچه‌ها» در جمله (۱. الف) نقش فاعل و در جمله (۱. ب) نقش مفعول را بر عهده دارد. مثال‌های (۲) و (۳) نشان می‌دهند که این سازه می‌تواند دستخوش یک

1. Belletti
2. Dowty & Brodie
3. Sportiche
4. Miyagawa
5. Giusti
6. Baltin
7. Bobaljik
8. Haegeman
9. R-expression
10. c-command
11. universal
12. existential

گسستگی شده و دو بخش آن جدا از هم به کار روند. این گسستگی پدیده‌ای به نام «سور شناور»^۱ را به وجود می‌آورد، یعنی سوری که از گروه حرف تعریف مرتبطش جدا افتاده یا با ترتیب متفاوت نسبت به آن به کار رفته است. این وضعیت در مثال‌های (۲) و (۳) مشاهده می‌شود. تمرکز مقاله حاضر نیز بر روی سور شناور «همه» است.

۲. الف. بچه‌ها همه/ همه‌شون به مهمانی آمدند.

ب. بچه‌ها به مهمانی همه/ همه‌شون آمدند.

پ. بچه‌ها به مهمانی آمدند همه/ همه‌شون .

۳. الف. مریم بچه‌ها را همه را/ همه‌شان را به مهمانی دعوت کرد.

ب. مریم بچه‌ها را به مهمانی همه را/ همه‌شان را دعوت کرد.

پ. مریم بچه‌ها را به مهمانی دعوت کرد همه را/ همه‌شان را.

جمله (۱. الف) با جمله‌های (۲) دارای ارتباط معنایی است، و جمله (۱. ب) نیز با جمله‌های (۳). به دلیل ارتباط معنایی بین جمله‌هایی از این دست، زبان‌شناسان بسیاری به دنبال یافتن ارتباطی نحوی بین جملاتی از این دست و تبیین توزیع سورها در این نوع جملات بوده‌اند و در همین زمینه، دو رویکرد برجسته به وجود آمده: رویکرد قیدی^۲ و نیز رویکرد رهاسازی.

پس از مقدمه حاضر، در بخش (۲) به معرفی رویکردهای مختلف به پدیده شناورسازی سور و نیز معرفی نظر باشکوویچ در مورد ممنوعیت ادغام سور شناور در جایگاه تتا می‌پردازیم. در بخش (۳) کارآمدی دو رویکرد مطرح‌شده را در تحلیل شناورسازی سور در زبان فارسی مورد بررسی قرار داده و از میان این دو رویکرد، رویکرد رهاسازی را به‌عنوان رویکرد کارآمدتر برمی‌گزینیم و سپس در بخش (۴) نشان می‌دهیم نظر باشکوویچ در مورد عدم ادغام سور شناور در جایگاه تتا در مورد سورهای شناور زبان فارسی نیز صدق می‌کند و برای این منظور از دو شاهد استفاده می‌کنیم: در زیر بخش (۴-۱) در مورد شاهد اول که الگوی نوایی جملات فارسی است، بحث می‌کنیم. در بخش (۴-۲) نیز تداخل گستره نفی و گستره سور شناور به‌عنوان شاهد دوم مورد بحث قرار می‌گیرد، و آنچه به‌عنوان پیش‌فرض در این بحث مورد نیاز است، جایگاه فراقکن نفی در اشتقاق جملات فارسی است، بدین منظور زیر بخش (۴-۲-۱) را به تعیین جایگاه فراقکن نفی در زبان فارسی اختصاص می‌دهیم و سپس با نتیجه‌ای

1. floating quantifier

2. adverbial

که از این زیر بخش به دست می‌آوریم، در زیر بخش (۴-۲-۲) نشان می‌دهیم در زبان فارسی نیز سور شناور خارج از جایگاه تنا ادغام می‌شود. در فصل (۵) نیز خلاصه‌ای از بحث‌ها و نتیجه‌گیری را بازگو می‌نماییم.

۲- رویکردهای مختلف به پدیده سور شناور

در تحلیل سورهای شناور، رویکردهای مختلفی وجود دارد که عمده‌ترین آن‌ها رویکرد قیدی و رویکرد رهاسازی^۱ است که در ادامه به هریک به صورت اجمالی نظری می‌افکنیم.

پیروان رویکرد قیدی، که از پیشگامان آن می‌توان به می^۲ (۱۹۷۷)، کین^۳ (۱۹۸۱)، بلتی (۱۹۸۲)، دوتی و برودی (۱۹۸۴)، میاگوا (۱۹۸۹)، اشاره نمود، بر این عقیده هستند که سورهای شناور قیدهایی هستند که در همان جایگاه روساختی‌شان ادغام شده‌اند، که معمولاً جایگاه قیدهایی متصل به گروه‌های فعل‌محور^۴ است، چراکه در زبان‌های مختلف، جایگاه وقوع سورهای شناور در ترتیب خطی جمله، با جایگاه قیدهایی متصل به گروه‌های فعل‌محور (مانند گروه فعلی، گروه نمودی، گروه وجهی و...) یکسان است. بابلیک (۲۰۰۳) جمله زیر را به‌عنوان مثالی از جایگاه‌هایی که سور عمومی شناور «all» می‌تواند در جمله اشغال کند، ارائه می‌کند.

4. The children {all} would {all} have {all} been {all} doing that.
(بابلیک ۲۰۰۳: ۴)

وی سمت چپ عناصر فعل‌محور را در زبان انگلیسی جایگاه قید می‌داند و در مثال بالا نشان می‌دهد که این جایگاه‌ها می‌توانند پذیرای سور عمومی شناور «all» باشند و در واقع تنها جایگاه‌هایی هستند که سور شناور می‌تواند ظاهر شود، و این مسئله باور قید بودن سورهای شناور را قوت می‌بخشد. کین (۱۹۸۱) و بلتی (۱۹۸۲) رابطه بین سور شناور و گروه حرف تعریف مرتبطش را همانند رابطه ضمیر ارجاعی^۵ و مرجعش^۶ توصیف می‌کنند و مجوز حضور سور شناور را منوط به برآورده گشتن شرط مرجع-

-
1. stranding
 2. May
 3. Kayne
 4. verbal phrase
 5. anaphor
 6. antecedent

گزینی^۱ توسط حرف تعریف مرتبطش می‌دانند. همچنین عقیده دارند که سور شناور و حرف تعریف مرتبط با آن باید در یک مقوله^۲ حاکم^۳ قرار داشته باشند. در مثال (۳) مشاهده می‌شود که سور شناور توسط حرف تعریف مرتبطش (یعنی «my friends») مقید نشده و از این رو جمله بدساخت است. در مثال (۴) نیز سور شناور و گروه حرف تعریف مربوط به آن، در کوچک‌ترین مقوله^۴ حاکم شامل آن سور، یعنی جمله^۵ پیرو، قرار ندارند و لذا جمله بدساخت شده است.

5. *[The mother of my friends_i] has all_i left. (بابلیک ۲۰۰۳: ۵)

6. *My friends_i think that I have all_i left. (بابلیک ۲۰۰۳: ۶)

تحلیل قیدی سور شناور در بسیاری از زبان‌ها نقاط ضعفی دارد، از جمله این که نمی‌تواند ارتباط آشکاری را که مثلاً در زبان فارسی بین جمله (۱. الف) و جملات (۲) و همچنین بین جمله (ا. ب) و جملات (۳) وجود دارد، توضیح دهد؛ همچنین قادر نیست بگوید چرا در همه^۶ جملات (۱)، (۲) و (۳) گستره^۷ «همه» گروه اسمی «بچه‌ها» را در برمی‌گیرد؛ و نیز از توضیح علت مطابقت سور و گروه اسمی مرتبطش در مشخصه‌های شخص، شمار، جنس و حالت در زبان‌هایی مثل فرانسه، عربی، عبری و ... عاجز است. رویکرد دیگر در تحلیل سورهای شناور، رویکرد رهاسازی نام دارد. اسپورتیش (۱۹۸۸) با بیان نقاط ضعف تحلیل قیدی، تحلیل جدیدی برای سورهای شناور ارائه می‌دهد که به تحلیل رهاسازی معروف است. بر اساس این تحلیل، سور شناور افزوده‌ای است که در آغاز در کنار گروه اسمی قرار دارد، اما گروه اسمی هنگام جابجایی، سور را رها کرده و خود به تنهایی به جایگاهی بالاتر می‌رود.

یکی از نقاط قوت این رویکرد، توانایی آن در تبیین مطابقت سور شناور و گروه اسمی مرتبطش است. در بعضی زبان‌ها بین سور شناور و گروه اسمی مرتبطش در مشخصه‌های شخص، شمار و جنس و حالت مطابقت وجود دارد، و رویکرد قیدی قادر به تبیین آن نیست. در چارچوب رهاسازی، یکی از کسانی که به مطابقت سور شناور و گروه حرف تعریف مرتبطش پرداخته شلونسکی^۸ (۱۹۹۱) است. او سور را در هسته^۹ گروه سور^{۱۰} قرار می‌دهد و گروه اسمی را خواهر هسته^{۱۱} سور در نظر می‌گیرد و توضیح می‌دهد هنگامی که گروه حرف تعریف قصد رها کردن سور را دارد، ابتدا به شاخص گروه

-
1. binding
 2. governing category
 3. Shlonsky
 4. quantifier phrase (QP)

سور رفته و سپس گروه سور را ترک می‌کند. زمانی که گروه اسمی به شاخص گروه سور می‌رود، بین سور و حرف تعریف، رابطه شاخص - هسته برقرار می‌شود که مطابقت در مشخصه‌های دستوری همچون شخص و شمار و... حاصل این رابطه است.

اما همان‌طور که تحلیل قیدی نواقصی داشت، بر تحلیل رهاسازی نیز ایراداتی وارد شده است، از آن جمله این‌که در زبان‌هایی مانند انگلیسی جایگاه‌هایی در جمله وجود دارد که بر اساس تحلیل رهاسازی، می‌تواند سور شناور را در خود جای دهد، اما عملاً چنین اتفاقی نمی‌افتد؛ به عبارت دیگر، حضور سور شناور در برخی جایگاه‌ها، برخلاف پیش‌بینی تحلیل رهاسازی، باعث بدساختی جمله می‌شود، مانند جملات (7a) و (7b) که اولی دارای فعل نامفعولی^۱ و دومی مجهول است.

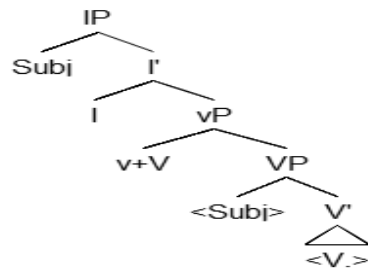
7. a. *The people have arrived all.

b. *The people were seen all.

(^۲ ۲۰۰۹ سیریلو)

طبق فرضیه یکسانی اعطای نقش‌های معنایی (یوتا^۳) نقش‌های معنایی یکسان، در جایگاه‌های دستوری یکسانی ادغام می‌شوند. بنا بر اجر^۴ (۲۰۰۳) در زبان انگلیسی کنش‌پذیر^۵ در شاخص گروه فعلی بزرگ ادغام می‌شود و از آن‌جا که فاعل دستوری جملات دارای فعل نامفعولی و مجهول، دارای نقش کنش‌پذیر هستند، ابتدا در شاخص گروه فعلی بزرگ ادغام می‌شوند، سپس جابجا شده و به منظور برآوردن اصل فراقنی گسترده^۶ به شاخص گروه تصریف (IP) می‌روند. هسته فعل بزرگ نیز جابجا شده و به هسته فعل کوچک ملحق^۷ می‌شود. اشتقاق حاصل را در نمودار (۱) می‌توان مشاهده کرد.

-
1. unaccusative
 2. Cirillo
 3. UTAH (Uniformity of Theta-Assignment Hypothesis)
 4. Adger
 5. theme
 6. EPP
 7. adjoin

نمودار ۱- نمودار درختی ساخت‌های نامفعولی و مجهول در زبان انگلیسی

طبق رویکرد رهاسازی، سور شناور در جایگاه‌هایی ظاهر می‌شود که گروه اسمی فاعل (یا مفعول) در آن ادغام‌شده یا از آن عبور می‌کند، به عبارت دیگر، سور شناور همیشه در مجاورت رد /کپی^۲ به جامانده از جابجایی گروه اسمی فاعل (یا مفعول) قرار دارد. با توجه به نمودار (۱) در جملات انگلیسی نامفعولی و مجهول بعد از جابجایی و الحاق هسته فعل بزرگ به هسته فعل کوچک، رد گروه اسمی فاعل بعد از فعل قرار می‌گیرد، بنابراین در انگلیسی، سور شناور باید بتواند بعد از فعل نامفعولی یا مجهول قرار گیرد، اما مثال‌های (۷) نشان می‌دهد که چنین جملاتی بدساخت هستند.

باشکوویچ (۲۰۰۴) توزیع سور شناور را به گونه‌ای تبیین می‌کند که بدساختی جملاتی مانند (۷. a) و (۷. b) که پیش‌تر ایرادی بر تحلیل رهاسازی قلمداد می‌شد، اینک در همان چارچوب رهاسازی به سادگی تبیین می‌شود. تحلیل وی بر پایه رویکرد رهاسازی است، رویکردی که سور شناور را متصل به گروه اسمی در نظر می‌گیرد که هنگام جابجایی گروه اسمی رها شده و در کنار رد گروه اسمی جا به جا شده، شناور می‌ماند؛ اما وی بر خلاف پیشگامان این رویکرد که عقیده داشتند سور شناور حاصل یک جابجایی در ساخت حاوی سور غیرشناور است، ساختار حاوی سورشناور و غیرشناور را متفاوت دانسته و باز برخلاف پیشگامان رویکرد رهاسازی که معتقد بودند سور از همان ابتدای ادغام گروه اسمی، متصل به آن بوده است و توزیع‌های ممکن سور شناور (یا به عبارت دیگر جایگاه‌های ممکن وقوع سور شناور در جمله) نشان‌گر جایگاه تمام ردهای گروه اسمی فاعل در جمله است، باشکوویچ اعتقاد دارد که سور از ابتدای ادغام گروه اسمی فاعل یا مفعول، در کنار این گروه اسمی قرار ندارد، بلکه بعداً به آن اضافه می‌شود. باشکوویچ با توجه به نظرات چند تن از زبان‌شناسان مختلف نتیجه

1. trace
2. copy

می‌گیرد که سورهای شناور مانند «all» افزوده‌هایی به گروه اسمی محسوب می‌شوند و بعد از این که گروه اسمی جایگاه تتا را ترک کرد، به آن افزوده می‌شوند. وی در طرح این مدعا، ابتدا با استناد به اسپورتیش (۱۹۸۸) و بن مأمون (۱۹۹۹) سورهای شناور را افزوده‌هایی به گروه حرف تعریف معرفی می‌کند و سپس به چامسکی (۱۹۸۶) استناد می‌کند که افزودن افزوده به گروه اسمی در جایگاه تتا را مجاز نمی‌شمارد. وی سپس از لوبو^۱ (۱۹۸۸) چنین نقل می‌کند که افزوده‌ها می‌توانند به صورت غیر چرخه‌ای^۲ وارد ساختار جمله شوند. بنابراین به ادعای باشکوویچ (۲۰۰۴) سورهای شناوری که افزوده‌ای به گروه اسمی به شمار می‌روند، تا هنگامی که گروه اسمی در جایگاه تتا قرار دارد، به آن افزوده نمی‌شوند و فقط بعد از جابجایی گروه اسمی از جایگاه تتا، به آن اضافه می‌گردند. به این ترتیب می‌توان بدساختی جملاتی مانند (a.۷) و (b.۷) را به راحتی تبیین کرد: در این جملات همان‌طور که پیشتر اشاره شد فاعل دستوری دارای نقش کنش‌پذیر است و کنش‌پذیر نیز در انگلیسی در شاخص گروه فعلی بزرگ ادغام می‌شود، اما این جایگاه، جایگاه تتا است و به گفته باشکوویچ (۲۰۰۴) گروه اسمی فاعل در این جایگاه نمی‌تواند پذیرای سور شناور «all» باشد. بدساختی جملاتی چون (a.۷) و (b.۷) به این دلیل است که سور شناور «all» نمی‌تواند در جایگاهی که اصلاً حضور نداشته رها شده و شناور بماند. در بخش بعدی به بررسی سور شناور در زبان فارسی می‌پردازیم.

۳- سور شناور فارسی: رویکرد قیدی یا رهاسازی؟

در این بخش به طور مختصر به مقایسه دو رویکرد رقیب قیدی و رهاسازی در تحلیل سور شناور فارسی می‌پردازیم. ابتدا با رویکرد قیدی شروع می‌کنیم. آنچه حامیان رویکرد قیدی سور شناور را به باور قید بودن سور شناور سوق می‌دهد، توزیع یکسان قیده‌های جمله و سور شناور در زبان‌هایی مانند انگلیسی است که پیشتر به آن اشاره شد. این یکسانی جایگاه سورهای شناور با جایگاه قیده‌ها را در مثال‌های (۸) و (۹) بررسی می‌کنیم. در جمله‌های (الف.۸) و (الف.۹) و نیز در جمله‌های (ب.۸) و (ب.۹) جایگاه خطی قید «معمولاً» با سور شناور یکسان است، اما مقایسه جمله خوش‌ساخت

1. Lebeaux
2. acyclically

۸. پ) و جملهٔ بدساخت (۹. پ) نشان می‌دهد که حداقل یک جایگاه برای قید «معمولاً» وجود دارد که نمی‌تواند سور شناور «همه» را در خود جای دهد.

۸. الف. برای ناهار بچه‌ها معمولاً ساندویچ می‌خورند.

ب. برای ناهار بچه‌ها ساندویچ می‌خورند معمولاً.

پ. معمولاً برای ناهار بچه‌ها ساندویچ می‌خورند.

۹. الف. برای ناهار بچه‌ها همه ساندویچ می‌خورند.

ب. برای ناهار بچه‌ها ساندویچ می‌خورند همه.

پ. *همه؛ برای ناهار بچه‌ها؛ ساندویچ می‌خورند.

با توجه به مثال‌های بالا نمی‌توان جایگاه سور شناور و قیدها را در فارسی کاملاً یکسان دانست. افزون بر این، در فارسی نیز مانند بسیاری از زبان‌ها، بین سور شناور و گروه حرف تعریف مرتبطش از نظر شخص و شمار مطابقت وجود دارد. این مطابقت را می‌توان در مثال‌های زیر مشاهده نمود.

۱۰. الف. بچه‌ها همه‌شان / همه به سینما رفتند.

ب. *بچه‌ها همه‌ام / همه‌ات / همه‌اش / همه‌مان / همه‌تان به سینما رفتند.

۱۱. الف. ما همه‌مان / همه خسته بودیم.

ب. *ما همه‌ام / همه‌ات / همه‌اش / همه‌تان / همه‌شان خسته بودیم.

رویکرد قیدی قادر به توضیح مطابقت مشاهده شده در مثال‌های بالا بین سور شناور و گروه حرف تعریف مرتبطش نیست، این در حالی است که در رویکرد رقیب (رهاسازی) توضیحاتی از سوی زبان‌شناسانی مانند شلونسکی (۱۹۹۱) ارائه شده است که به علت محدودیت حجم مقاله، پرداختن به آن در این مقاله مقدور نیست.

همان‌طور که در بخش پیش اشاره شد، در رویکرد رهاسازی اعتقاد بر این است که سورهای شناور مربوط به گروه‌های حرف تعریف، مانند «همه»، در کنار گروه حرف تعریف ادغام می‌گردند و سپس گروه حرف تعریف، سور را در همان‌جا رها کرده و جابجا می‌شود، و بدین ترتیب سور، شناور می‌ماند. در تحلیل مقاله حاضر نیز از همین رویکرد (رویکرد رهاسازی) پیروی شده است.

با تأکیدی دوباره بر تفاوت ساختاری ساخت‌های حاوی سور شناور و سور غیر شناور به تصریح باشکوویچ (۲۰۰۴)، در بخش بعدی به دنبال بررسی جایگاه ادغام سور شناور هستیم و بررسی ساختار نحوی ساخت‌های حاوی سور غیر شناور را به مقالات دیگری موکول می‌نماییم.

۴- ممنوعیت افزوده شدن سور به گروه حرف تعریف در جایگاه تتا

پیش‌تر به نظر باشکوویچ (۲۰۰۴) مبنی بر ممنوعیت افزوده شدن سور به گروه حرف تعریف در جایگاه تتا اشاره‌ای کردیم. اینک این نظر را در مورد سور عمومی «همه» در فارسی به بوتۀ آزمایش می‌سپاریم و شواهدی از فارسی معرفی می‌کنیم که نظر باشکوویچ را تأیید می‌نمایند. شاهد اول الگوی نوایی جملات فارسی است و شاهد دوم، تداخل گستره نفی و گستره سور شناور «همه».

۴-۱- سور شناور و الگوی نوایی جملات فارسی

کهنمویی‌پور (۲۰۰۹) عقیده دارد در یک حوزه تکیه^۱، تکیه روی اولین عنصر در ترتیب خطی عناصر موجود در این حوزه قرار می‌گیرد. کهنمویی‌پور (۲۰۱۷) حوزه تکیۀ اصلی جمله بی‌نشان را گروه فعلی کوچک می‌داند و از این رو تکیۀ اصلی جمله را تعیین‌کننده مرز گروه فعلی کوچک معرفی می‌کند. لازم به ذکر است که در این بحث به تکیۀ مربوط به ساختار اطلاعی^۲ جمله پرداخته نمی‌شود و جملات مورد بررسی، جملاتی خارج از بافت هستند. در مثال‌های زیر از کهنمویی‌پور (۲۰۰۹)، عناصر حامل تکیۀ اصلی با خطی در زیرشان مشخص شده‌اند.

۱۲. الف. علی [خورد].

ب. علی [می خورد].

پ. علی [غذا خورد].

ت. علی [خوب غذا خورد]. (کهنمویی‌پور ۲۰۰۹: ۷۵)

به گفته کهنمویی‌پور (۲۰۱۷) تکیۀ اصلی این جمله‌ها مرز گروه فعلی کوچک را نشان می‌دهد. همان‌طور که در (۱۲. ت) مشاهده می‌کنیم هرگاه جمله بی‌نشان حاوی قید حالت^۳ باشد، این قید با دربرداشتن تکیۀ اصلی جمله، در مرز گروه فعلی کوچک قرار می‌گیرد که با پیشنهاد کریمی (۲۰۰۵) در مورد جایگاه این نوع قید در ساختار جمله نیز همخوانی دارد چراکه کریمی قید حالت را افزوده‌ای به گروه فعلی کوچک می‌داند. بنابراین در جملات بی‌نشان، مکان قید حالت، برای پی بردن به عناصر درون گروه فعلی کوچک و عناصر خارج از آن، می‌تواند ابزار مناسبی باشد. در همین راستا و در بررسی

1. stress
2. Information structure
3. Manner adverb

جایگاه سور شناور «همه» و اطلاع از این که سور شناور خارج از گروه فعلی کوچک قرار دارد یا نه نیز می‌توانیم از قید حالت استفاده کنیم. برای این منظور از میان جملات حاوی توزیع‌های گوناگون سور شناور، جمله بی‌نشان را برگزیده و در آن، مکان سور شناور را نسبت به قید حالت بررسی می‌نماییم. قبل از آن، مجدداً این نکته را یادآور می‌شویم که بر اساس باشکوویچ (۲۰۰۴) ساخت‌های حاوی سور شناور و ساخت‌های حاوی سور غیر شناور، از زیرساختی یکسان برخوردار نبوده و هر کدام ساختاری مستقل از دیگری دارد. بنابراین ساخت‌های حاوی سور شناور، حالت نشان‌دار ساخت‌های حاوی سور غیر شناور محسوب نمی‌گردند.

مثال (۱۳) شامل جملاتی با توزیع گوناگون سور شناور است. از میان این جملات، جمله (۱۳. الف) به قضاوت اهل زبان نسبت به بقیه جملات بی‌نشان است. بنابراین برای پی بردن به جایگاه سور شناور «همه» نسبت به قید حالت «خوب»، همین جمله را مبنا قرار داده و با توجه به کهنمویی‌پور (۲۰۱۷) که در جمله بی‌نشان قید حالت را مرز گروه فعلی می‌داند، سور شناور «همه» را خارج از گروه فعلی کوچک که با مرز قید حالت «خوب» مشخص شده، می‌یابیم. یعنی در جمله‌ای که از نظر اطلاعی بی‌نشان است، مکان سور شناور «همه» خارج از گروه فعلی کوچک است. و این خارج بودن از VP نیز به خاطر جابجایی نیست چراکه در جمله بی‌نشان، سور شناور «همه» انگیزه‌ای اطلاعی برای جابجایی ندارد، و این بدین معنی است که سور شناور «همه» در شاخص VP، که جایگاهی درون VP است، قرار نداشته و در آن جایگاه ادغام نشده است. و این تأییدی است بر نظر باشکوویچ (۲۰۰۴) که عقیده دارد سور شناور عمومی، خارج از جایگاه تتا، به DP افزوده می‌شود.

۱۳. الف. بچه‌ها همه خوب غذا خوردند.

ب. بچه‌ها خوب همه غذا خوردند.

پ. بچه‌ها خوب غذا خوردند همه.

در مثال (۱۳) فاعل دارای نقش کنش‌گر بوده و جایگاه ادغام آن به‌عنوان موضوع بیرونی^۱، شاخص گروه فعلی کوچک است. حال در ادامه و با استفاده از مثال (۱۴) نشان می‌دهیم این موضوع در مورد فاعل جملات نامفعولی نیز صدق می‌کند. فعل جملات (۱۴)، یعنی «مردند»، فعلی نامفعولی است و فاعل آن، به‌عنوان موضوع درونی^۲، درون

1. external argument

2. internal argument

گروه فعلی بزرگ ادغام می‌شود که آن نیز خود درون گروه فعلی کوچک است. سپس این موضوع درونی، جابجا شده و به جایگاه روساختی خود در شاخص TP می‌رود. در این مثال نیز از میان جملات دارای سور شناور، فارسی‌زبانان جمله (۱۴.الف) را به‌عنوان جمله بی‌نشان برمی‌گزینند. در این جمله، سور شناور خارج از گروه فعلی کوچک (که محدوده‌اش با قید حامل تکیه اصلی «سریع» مشخص می‌شود) و به طریق اولی خارج از گروه فعلی بزرگ که محل ادغام موضوع بیرونی است، قرار دارد.

۱۴.الف. موش‌ها همه سریع مردند.

ب. موش‌ها سریع همه مردند.

پ. موش‌ها سریع مردند همه.

در این زیر بخش نشان دادیم که مطابق با پیشنهاد بوشکوویچ، در فارسی نیز سور شناور عمومی مرتبط با فاعل (چه به‌عنوان موضوع بیرونی و چه به‌عنوان موضوع درونی)، خارج از جایگاه ادغام تتا، وارد اشتقاق می‌شود، به این صورت که پس از جابجایی گروه حرف تعریف از جایگاه تتا، به آن اضافه می‌شود.

۲-۴- تداخل گستره نفی و سور شناور «همه»

در تأیید ممنوعیتی که باشکوویچ (۲۰۰۴) در افزوده شدن سور شناور به گروه حرف تعریف در جایگاه تتا قائل می‌شود، علاوه بر الگوی نوایی جملات بی‌نشان، شاهد دیگری را نیز می‌توان به یاری طلبید و آن مربوط به تداخل گستره سور شناور «همه» و گستره عملگر نفی است. در جملات منفی حاوی سور شناور «همه» معمولاً با ابهام مواجه هستیم: ابهامی که حاصل دو خوانش است که در یکی گستره نفی وسیع‌تر است و «همه» را در خود جای می‌دهد و در خوانش دیگر، برعکس، وسعت گستره «همه» بیشتر است و نفی را در برمی‌گیرد؛ اما چنان‌که در زیر بخش (۲-۲-۴) به تفصیل بحث خواهد شد، این تداخل گستره زمانی رخ می‌دهد که عنصر نفی جمله حامل تکیه اصلی جمله باشد. ولی چنانچه تکیه روی عنصر دیگری غیر از نفی قرار گیرد، این ابهام از بین رفته و جمله تنها یک خوانش پیدا می‌کند و آن خوانشی است که ناشی از بزرگ‌تر بودن گستره «همه» نسبت به گستره نفی است. یعنی در جملاتی که تکیه بر روی عنصر نفی قرار ندارد، نفی همواره تحت گستره و بنابراین تحت سازه‌فرمانی سور شناور «همه» قرار می‌گیرد. بنابراین در جملاتی از این دست، با دانستن جایگاه فرافکن نفی، می‌توان به

جایگاه نسبی سور شناور «همه» نیز پی برد. برای این منظور، در زیر بخش (۴-۲-۱) به تعیین جایگاه فراقکن نفی پرداخته و سپس در زیر بخش (۴-۲-۲)، با استفاده از جملات تک‌خوانشی حاوی سور شناور «همه» و نفی، جایگاه «همه» را نسبت به فراقکن نفی تعیین می‌نماییم، و بعد با توجه به جایگاه فراقکن نفی نسبت به VP، نشان می‌دهیم سور شناور «همه» خارج از جایگاه ادغام موضوع بیرونی، یعنی شاخص VP، وارد اشتقاق جمله می‌شود، در ادامه همین زیر بخش با استفاده از نشانه «را» نشان می‌دهیم، سور شناور «همه» چنانچه نقش مفعولی نیز داشته باشد، خارج از جایگاه ادغام موضوع درونی، یعنی متمم گروه فعلی بزرگ، وارد اشتقاق می‌گردد.

۱-۲-۴- جایگاه نفی در ساختار جملات فارسی

در مورد جایگاه نفی در فارسی دو دیدگاه عمده وجود دارد: گروهی از زبان‌شناسان از جمله کریمی (۲۰۰۰)، کواک و درزی (۲۰۰۶)، انوشه (۱۳۸۷) معتقدند گروه نفی فارسی بر فراز گروه فعلی کوچک جای دارد، گروهی دیگر نیز چون طالقانی (۲۰۰۶) و انوشه (۱۳۹۶) جایگاه گروه نفی را بر فراز گروه زمان می‌دانند. در این مقاله مجال نقد و بررسی تک‌تک استدلال‌های منتهی به هر یک از این دیدگاه‌ها وجود ندارد، بنابراین تنها به ارائه شواهد خود در حمایت از نظر گروه اول که گروه نفی را بر فراز گروه فعلی کوچک در نظر می‌گیرند، بسنده کرده، و در ادامه تحلیل خود نیز از همین دیدگاه پیروی می‌نماییم.

ابتدا با تداخل گستره نفی و فروقیدهای متصل به گروه فعلی کوچک و فراقیدهای متصل به گروه زمان، به‌عنوان شاهد اول، آغاز می‌کنیم. کریمی (۲۰۰۵) به پیروی از چینکوئه^۱ (۱۹۹۹) قیدهای فارسی را به دو گروه فراقید^۲ و فروقید^۳ تقسیم می‌نماید و قیدهای گوینده محور^۴ چون «متأسفانه» را در دسته فراقیدها و قیدهای حالت مانند «هوشمندانه» را در زمره فروقیدها قرار می‌دهد. در جمله منفی زیر هم فراقید و هم فروقید داریم.

۱۵. متأسفانه مریم هوشمندانه عمل نکرد.

در جمله بالا، فروقید «هوشمندانه» درون گستره نفی قرار دارد، درحالی‌که گستره نفی، فراقید «متأسفانه» را در بر نمی‌گیرد. بنابراین گروه نفی باید جایگاهی بین فروقید و

1. Cinque

2. high adverb

3. low adverb

4. Speake- oriented

فراقید را در ساختار جمله اشغال کند. بنا بر جایگاهی که کریمی (۲۰۰۵) برای فروقیدها پیشنهاد می‌کند، فروقید «هوشمندانه» به گروه فعلی کوچک متصل است. قید گوینده محور «متأسفانه» نیز به گروه زمان وصل است. بر این اساس، گروه نفی مابین گروه فعلی کوچک و گروه زمان قرار دارد.

شاهد دیگری که درستی جایگاه گروه نفی بر فراز گروه فعلی کوچک را تأیید می‌کند، گروه‌های مصدری است. صادقی (۱۳۹۶) در بحث مربوط به گروه‌های مصدری فارسی^(۲)، تصریح می‌کند که این گروه‌ها از دو بخش فعلی و اسمی تشکیل شده‌اند و بخش فعلی این گروه‌ها، حداکثر تا فراقکن زمان را شامل می‌شود و گروه زمان در آن جای نمی‌گیرد، به این علت که هسته گروه‌های مصدری پذیرای زمان و شخص و شمار که جزو مشخصه‌های هسته زمان است، نیست. همچنین استفاده از قیده‌های موسوم به فراقید، که به گروه زمان افزوده می‌شوند و نشانگر مرز گروه زمان هستند (مانند قیده‌های گوینده محوری چون خوشبختانه)، در گروه‌های مصدری باعث بدساختی این گروه‌ها می‌شوند، که می‌توان آن را در مثال (۱۶) مشاهده نمود.

۱۶. * خوشبختانه هر روز ورزش کردن

از این رو صادقی نتیجه می‌گیرد که فراقکن‌های موجود در گروه‌های مصدری، فراقکن-هایی پایین‌تر از گروه زمان هستند. از آنجا که نفی سطح جمله را نیز می‌توان در گروه-های مصدری به کار برد (مانند مثال (۱۷))، بنابراین گروه نفی باید پایین‌تر از گروه زمان قرار داشته باشد.

۱۷. الف. کار نکردن در روزهای تعطیل

ب. با عجله غذا نخوردن مینا

بنا بر شواهدی که در این زیر بخش ارائه شد، دیدگاهی را که گروه نفی را پایین‌تر از گروه زمان و بر فراز گروه فعلی کوچک قرار می‌دهد برگزیده و در ادامه از همین دیدگاه پیروی می‌نماییم.

۲-۲-۴- ورود «همه» به ساختار جمله، بالاتر از جایگاه تنا

پس از تعیین جایگاه نفی در زیر بخش پیشین، اینک در این زیر بخش با دانستن جایگاه نفی، و با استفاده از تداخل گستره نفی و «همه» در جملات منفی، به تعیین جایگاه ادغام «همه» می‌پردازیم. برای این منظور نیاز به جملاتی داریم که در آن‌ها

جایگاه نفی و سور شناور «همه» نسبت به هم ثابت باشد و این یعنی وسعت گستره آن-ها نسبت به هم تغییر نکند و این نیز به معنی عدم وجود ابهام سور در این جمله‌هاست؛ این در حالی است که بسیاری از جملات منفی حاوی سور شناور «همه»، مانند جمله (۱۸)، دارای ابهام بوده و از دو خوانش برخوردارند. خوانش‌های متفاوت جمله (۱۸) را می‌توان در (۱۹) مشاهده کرد.

۱۸. بچه‌ها همه به بازار رفتند.

۱۹. الف. این طور نیست که بچه‌ها همه به بازار رفتند. نفی < همه

(= بعضی از بچه‌ها به بازار رفتند و بعضی‌ها نرفتند).

ب. هیچ یک از بچه‌ها به بازار نرفتند. همه < نفی

برای یافتن جمله‌ای بدون ابهام، لازم است منشأ ابهام در جملاتی چون (۱۸) را بشناسیم. ابهام سور زمانی اتفاق می‌افتد که جمله بیش از یک عملگر داشته باشد و گستره آن‌ها نسبت به هم متغیر باشد. در جملات منفی حاوی سور شناور «همه» نیز زمانی که با ابهام روبرو می‌شویم، این ابهام حاصل متغیر بودن گستره عملگر نفی و سور شناور «همه» نسبت به هم است، و این متغیر بودن گستره‌ها نیز در نتیجهٔ جابجایی یکی از این عنصرها (نفی و سور شناور) نسبت به دیگری به وجود می‌آید. اما آنچه جابجا می‌شود، کدام عنصر است و چه انگیزه‌ای باعث جابجایی آن می‌شود؟

در جملاتی مانند (۲۰. الف) به گفته بی‌جن‌خان (۱۳۹۲)، تکیه بر روی «به بازار» قرار دارد، اما در جمله (۲۰. ب) این عنصر نفی است که حامل تکیه کانونی است. وی به نقل از کهنمویی‌پور (۲۰۰۳: ۳۰۶) اضافه می‌کند که تکواژ نفی، یک عنصر کانونی شده^۱ است، و او همین را دلیل حمل تکیه اصلی جمله منفی توسط تکواژ نفی می‌داند.

۲۰. الف. علی به بازار رفت. (بی‌جن‌خان ۱۳۹۲: ۷۸)

ب. علی به بازار نرفت. (بی‌جن‌خان ۱۳۹۲: ۷۹)

بر پایه قاعده‌ای که بی‌جن‌خان (۱۳۹۲) در مورد تکواژ نفی در جملات منفی بیان می‌کند، در جمله (۱۸) نیز تکواژ نفی، عنصر کانونی بوده و حامل تکیه اصلی جمله است. و این می‌تواند انگیزه‌ای برای جابجایی عنصر نفی بوده و آن را به جایگاهی جابجا کند که گستره‌ای بزرگ‌تر از «همه» بگیرد. اگر این فرض درست باشد، انتظار می‌رود در جملاتی که تکواژ نفی، عنصر کانونی نیست، ابهامی وجود نداشته و تنها خوانش موجود،

خوانش حاصل از بزرگی گستره سور شناور «همه» نسبت به نفی باشد. عدم وجود ابهام در جملاتی مانند (۲۱. ب) نیز مؤید همین مطلب است.

۲۱. الف. بچه‌ها همه کجا رفتند؟

ب. بچه‌ها همه هیچ جا رفتند. همه < نفی

جمله (۲۱. ب) برخلاف جمله (۱۸) بدون ابهام بوده و تنها از یک خوانش برخوردار است. این جمله فاقد خوانشی است که به سبب بزرگی گستره نفی نسبت به «همه» و سازه‌فرمانی نفی بر سور شناور «همه» در جملاتی مانند (۱۸) حاصل می‌شود. با بررسی تکیه کانونی جمله (۲۱. ب) نیز، تکیه را بر روی عنصری غیر از نفی می‌بایم. و این مطابق با پیش‌بینی مطرح‌شده در سطور پیشین و تأییدی بر جابجایی عنصر نفی و ایجاد ابهام در جملاتی مانند (۱۸) است.

در بررسی تکیه کانونی جمله (۲۱. ب) نیز ابتدا محل تکیه کانونی (۲۱. الف) را بر اساس بی‌جن‌خان (۱۳۹۲) تعیین کرده و سپس با به‌کارگیری روش پرسش/پاسخ^۱ (۱۹۹۸) تکیه کانونی (۲۱. ب) را می‌بایم. بی‌جن‌خان (۱۳۹۲) در مورد جمله (۲۲) توضیح می‌دهد که با وجود منفی بودن فعل، تکیه اصلی بر روی تکواژ نفی قرار نگرفته و این پرسش‌واژه است که تکیه کانونی می‌گیرد. بر همین اساس، تکیه کانونی جمله (۲۱. الف) نیز بر روی پرسش‌واژه «کجا» قرار دارد.

۲۲. علی کجا رفت؟ (بی‌جن‌خان ۱۳۹۲: ۸۲)

زوبیزارتا (۱۹۹۸) نیز برای تعیین محل تکیه کانونی، روش پرسش/پاسخ را به کار می‌گیرد، با این توضیح که کلمه‌ای که در جواب پرسش‌واژه ذکر شده و به عبارتی جایگزین پرسش‌واژه می‌شود، حامل تکیه کانونی جمله است. به این ترتیب در جمله (۲۱. ب) نیز تکیه اصلی بر روی پاسخ پرسش‌واژه «کجا»، یعنی بر روی «هیچ‌جا» قرار می‌گیرد و این بدین معنی است که در این جمله بدون ابهام، همان‌طور که گفته شد، کانون، عنصر دیگری غیر از نفی است.

بنابراین برای تعیین جایگاه ادغام سور شناور «همه»، از جملات بدون ابهامی مانند (۲۱. ب) که عنصر نفی در آن‌ها کانون جمله نیست، استفاده می‌کنیم، چراکه در این جملات به دلیل عدم جابجایی نفی به انگیزه کانونی، تنها خوانشی را داریم که از بزرگی گستره

1. Zubizarreta

سور شناور «همه» نسبت به نفی به دست می‌آید. و این نشان‌گر این است که، نفی، که خود بر فراز vP قرار دارد، در طول اشتقاق، همواره در درون گستره سور شناور «همه» می‌ماند و «همه» (چه خود و چه رد/کپی‌های آن) هرگز تحت سازه‌فرمانی نفی قرار نمی‌گیرد، و از آن‌جا که شاخص vP تحت سازه‌فرمانی نفی قرار دارد، می‌توان نتیجه گرفت که «همه» هرگز در هیچ مرحله‌ای از اشتقاق در شاخص vP قرار نمی‌گیرد، و این یعنی سور شناور «همه» در این جایگاه که جایگاه تتا برای موضوع بیرونی است، ادغام نمی‌شود.

تا به اینجا در مورد جایگاه ادغام سور شناوری بحث نمودیم که گروه حرف تعریف مرتبطش فاعل جمله بود، اکنون نشان می‌دهیم نتیجه‌ای که به دست آمد در مورد سور شناور مرتبط با مفعول جمله، مانند مثال‌های (۲۳)، نیز صدق می‌کند؛ یعنی سور شناور «همه»، در جایگاه ادغام مفعول (جایگاه کنش‌پذیر) نیز ادغام نمی‌شود.

۲۳. الف. مریم شکلات‌ها را همه را خورد.

ب. مریم شکلات‌ها را خورد همه را.

در تحلیل کریمی (۲۰۰۵) در فارسی، مفعول یا همان موضوع درونی به‌عنوان متمم فعل بزرگ وارد اشتقاق می‌شود و در صورت مشخص^۱ بودن، جابجا شده به شاخص گروه فعلی کوچک می‌رود و در جریان این جابجایی نشانه «را» می‌پذیرد.^(۳) لازم به تأکید است که مفعول قبل از جابجایی و به‌عنوان متمم فعل بزرگ، فاقد این نشانه است، پس اگر «همه» در جایگاه متمم فعل بزرگ شناور شود، باید بدون نشانه «را» ظاهر گردد؛ اما چنین حالتی، همان‌طور که در مثال (۲۴. الف) مشاهده می‌شود، منجر به بدساختی جمله می‌گردد، و این بدین معنی است که «همه» نمی‌تواند در جایگاه متمم فعل بزرگ شناور گردد. این در حالی است که همین جمله با افزودن «را» به سور شناور «همه» در مثال (۲۴. ب) خوش‌ساخت می‌شود. از این مثال‌ها چنین برمی‌آید که سور «همه» هرگز در جایگاه متمم فعل بزرگ (که جایگاه کنش‌پذیر است) قرار نمی‌گیرد که بتواند در این جایگاه و بدون نشانه «را» شناور گردد.

۲۴. الف. *مریم شکلات‌ها را همه خورد.

ب. مریم شکلات‌ها را همه را خورد.

بنابراین سور «همه» نه در جایگاه موضوع بیرونی و نه در جایگاه موضوع درونی، به همراه گروه حرف تعریف ادغام نمی‌شود، بلکه در جایگاهی بالاتر از جایگاه ادغام موضوع‌ها وارد اشتقاق می‌شود.

۵- نتیجه

در این مقاله ابتدا در مورد رویکردهای مختلف در تحلیل سور شناور در زبان فارسی سخن به میان آوردیم و رویکرد رهاسازی را از آن میان برگزیدیم. سپس نظر بوشکوویچ مبنی بر ممنوعیت ورود «سور» به اشتقاق جمله در جایگاه تتا را معرفی کرده و با دو شاهد نشان دادیم که این نظر در مورد سور شناور «همه» در زبان فارسی نیز صدق می‌کند. به‌عنوان اولین شاهد از الگوی نوایی جملات بی‌نشان استفاده کردیم و نشان دادیم بر اساس الگوی نوایی جملات حاوی سور شناور و با توجه به مرزنامایی قیده‌های حالت، در جملات بی‌نشان سور شناور «همه» خارج از گروه فعلی کوچک قرار می‌گیرد؛ به عبارت دیگر، «همه» در درون گروه فعلی کوچک شناور نمی‌شود؛ و این در حالی است که جایگاه تتای موضوع‌های بیرونی و درونی، در درون گروه فعلی کوچک است. از اینجا نتیجه گرفتیم سور شناور «همه» در جایگاه تتا قرار نمی‌گیرد، بنابراین جایگاه ادغام آن نیز نمی‌تواند جایگاه تتا باشد.

پیش از پرداختن به شاهد دوم برای جایگاه ورود سور شناور «همه»، در مورد جایگاه فرافکن نفی در جمله بحث کرده و نشان دادیم فرافکن نفی بین گروه فعلی کوچک و گروه زمان قرار دارد. در ادامه، با آگاهی از جایگاه نفی، با مقایسه جایگاه نفی و سور شناور «همه» از طریق بررسی وسعت گستره «همه» و نفی به‌عنوان شاهد، جایگاه سور شناور «همه» را تعیین نمودیم. اکثر جملات منفی حاوی سور شناور «همه»، دارای ابهام بوده و از دو خوانش برخوردارند. در این جملات، تکیه کانونی بر روی عنصر نفی قرار دارد؛ اما هنگامی که تکیه کانونی بر روی عنصر دیگری غیر از نفی قرار می‌گیرد، خوانشی از جمله که مربوط به وسیع‌تر بودن گستره نفی نسبت به «همه» است، از بین می‌رود و تنها خوانشی که باقی می‌ماند ناشی از وسیع‌تر بودن گستره «همه» نسبت به نفی و سازه‌فرمانی «همه» بر نفی است. از اینجا نتیجه‌گیری می‌شود که آنگاه که نفی در موقعیت کانونی قرار ندارد، به دلیل عدم جابجایی کانونی، گستره آن همواره کوچک‌تر از «همه» باقی می‌ماند و بنابراین «همه» همواره از نفی و در نتیجه از گروه فعلی

کوچک (که نشان دادیم پایین تر از نفی است)، بالاتر است. با توجه به این که جایگاه تتا در درون گروه فعلی کوچک است، نتیجه گرفتیم که سور شناور «همه» همواره خارج از جایگاه تتا است و نمی‌تواند در این جایگاه ادغام گردد. سپس به سراغ سور شناوری که حرف تعریف مرتبط آن در نقش مفعول جمله است، رفته و نشان دادیم در چنین جمله‌هایی نیز سور شناور «همه» خارج از جایگاه تتا وارد اشتقاق می‌شود. بدین ترتیب با نشان دادن این که سور «همه» در جایگاه‌های تتا شناور نمی‌شود، نتیجه گرفتیم سور شناور خارج از جایگاه تتا ادغام شده و بنابراین پس از جابجایی DP از جایگاه تتا، به آن افزوده می‌شود.

پی‌نوشت‌ها

۱. در نظریه مجموعه‌ها اصطلاحات مختلفی وجود دارد از جمله دو اصطلاح *domain* و *scope*. معادلی که در فارسی برای اولی مورد استفاده قرار می‌گیرد «دامنه» است. «دامنه» مجموعه‌ای است از آنچه به‌جای متغیر می‌توان قرارداد. مثلاً در «همه بچه‌ها آمدند»، مصداق «همه بچه‌ها» بر اساس این که کدام مجموعه از بچه‌ها مورد نظر است، ممکن است متفاوت باشد. در این مثال، دامنه برابر است با مجموعه مورد نظر از بچه‌ها. اما *scope* که کاربردش در منطق بیشتر است، تعریفی متفاوت با «دامنه» دارد (که در متن مقاله اشاره شده) و از این جهت در مقاله حاضر برخلاف نوشته‌های دیگر زبان‌شناسان در زمینه «سور»، معادلی غیر از «دامنه» را برای *scope* در نظر گرفته‌ایم و آن «گستره» است. در مثال «همه بچه‌ها آمدند»، «گستره» سور «همه» شامل [بچه‌ها آمدند] است چراکه این عنصرها در مراحل از اشتقاق، تحت سازه‌فرمانی «همه» قرار داشته‌اند.
۲. گروه‌های مصدری که صادقی (۱۳۹۵) بحث می‌کند شامل گروه‌هایی مانند «باعجله غذا خوردن»، «هر روز ورزش کردن»، «کار کردن در روزهای تعطیل» و ... است که هسته آن‌ها مصدر است.
۳. ساتو و کریمی در مقاله (۲۰۱۶) خود جایگاه گروه‌های حرف تعریف دارای "را" را حتی بالاتر از فراقکن گروه فعلی کوچک می‌دانند.

منابع

- انوشه، مزدک (۱۳۸۷). ساخت جمله و فراقکن‌های نقش نمای آن در زبان فارسی: رویکردی کمینه‌گرا، رساله دکتري زبان‌شناسی، دانشگاه تهران.
- انوشه، مزدک (۱۳۹۶). جایگاه فراقکن نفی و مجوزدهی به هیچ‌واژه‌ها در زبان فارسی بر پایه نظریه صرف توزیعی، پژوهش‌های زبانی، سال هشتم، شماره ۱، بهار و تابستان، ۱-۲۰.
- بحرالعلوم، دانوب (۱۳۸۸). ارتقا سور در زبان فارسی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- بی‌جن‌خان، محمود (۱۳۹۲). نظام آوایی زبان فارسی، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها (سمت)، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی.
- صادقی، صفا (۱۳۹۵). بررسی گروه‌های مصدری در زبان فارسی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تهران.
- صادقی، علی اشرف، و ارژنگ، غلامرضا (۱۳۵۹). دستور سال دوم آموزش متوسطه عمومی، تهران: وزارت آموزش و پرورش.

قدیری، لیلا (۱۳۹۳). کمیت‌نماها در زبان فارسی، پژوهش‌های زبانی، سال پنجم، شماره ۱، بهار و تابستان، ۹۵-۱۰۸.

معظمی، آرزو (۱۳۸۵). نحو گروه حرف تعریف در زبان فارسی، رساله دکتری، دانشگاه تهران.

- Adger, D. 2003. *Core syntax: a minimalist approach*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Anushe, M. 2008. Sentence structure and its functional projections in Persian: a minimalist approach, Doctoral dissertation, University of Tehran. [In Persian]
- Anushe, M. 2017. The position of NegP and licensing N-words in Persian: a distributed morphology approach, *Language Research*, 8(1): 1-20. [In Persian]
- Aoun, J, E. Benmamoun, and D. Sportiche 1994. Agreement and conjunction in some varieties of Arabic, *Linguistic Inquiry*, 25:195 – 220.
- Bahrololoum, D. 2009. Quantifier raising in Persian, MA thesis, University of Tehran. [In Persian]
- Baltin, M. 1995. Floating Quantifiers, PRO and Predication, *Linguistic Inquiry*, 26: 199-248.
- Belletti, A. 1982. On the Anaphoric Status of the Reciprocal Construction in Italian. *The Linguistic Review*. 2: 101-138.
- Benmamoun, E.. 1999. The Syntax of Quantifiers and Quantifier Float, *Linguistic Inquiry*, 30: 621-642.
- Bijankhan, M. 2013. *Phonetic system of the Persian language*, Tehran: SAMT. [in Persian]
- Bobaljik, J. 2003. Floating Quantifiers: Handle with Care, L. Cheng and R. Sybesma (eds.), *The Second Glot International State-of-the-Article Book* (107–148), Berlin: Mouton.
- Boškovic, Z. 2004. Be careful where you float your quantifiers, *Natural Language & Linguistic Theory*, 22: 681-742.
- Cinque, G. 1999. *Adverbs and Functional Heads: A Cross-Linguistic Perspective*. New York/ Oxford: Oxford University Press.
- Cirillo, R. 2009. The syntax of floating quantifiers: stranding revisited. Doctoral dissertation. University of Amsterdam.
- Chomsky, N. 1986. *Barriers*, MIT Press, Cambridge, MA.
- Dowty, D. and B. Brodie. 1984. A Semantic Analysis of Floated Quantifiers in Transformationless Grammar, *Proceedings of the West Coast Conference on Formal Linguistics 3*. Stanford: Stanford Linguistics Association, Stanford University.
- Ghadiri, L. 2014. Quantifiers in Persian, *Language Research*, 5(1): 95-108. [In Persian]

- Giusti, G. 1990. Floating quantifiers, scrambling, and configurationality. *Linguistic Inquiry*, 21: 633–641.
- Haegeman, L. 1994. *Introduction to Government and Binding Theory*, 2nd Edition. Oxford and Cambridge: Blackwell.
- Kahnemuyipour, A. 2003. Syntactic categories and Persian stress. *Natural Language & Linguistic Theory*, 21: 333-379.
- Kahnemuyipour, A. 2009. *The syntax of sentential stress*. Oxford: OUP.
- Kahnemuyipour, A. 2017. Negation is low in Persian: evidence from nominalization, *Proceedings of the annual conference of the Canadian Linguistic Association*.
- Karimi, S. 2000. *A minimalist approach to scrambling: evidence from Persian*, University of Arizona.
- Karimi, S. 2005. *A minimalist approach to scrambling: evidence from Persian*, The Hague: Mouton.
- Kayne, R. 1981. On certain differences between French and English, *Linguistic Inquiry*, 12: 349-371.
- Kwak, S, and A. Darzi, 2006. The syntax and semantics of Persian NCI, hiç-phrase. *Proceeding of the 2nd workshop on the Persian language and computer*, 55-69. Tehran Uni.
- Lebeaux, D. 1988. Language acquisition and the form of the grammar, doctoral dissertation, University of Massachusetts.
- Miyagawa, S. 1989. *Structure and case marking in Japanese*, San Diego: Academic Press.
- May, R. 1977. *The Grammar of Quantification*, Doctoral dissertation, Massachusetts Institute of Technology. MIT.
- Mo'azzami, A. 2006. *The syntax of DP in Persian*, Doctoral dissertation, University of Tehran. [In Persian]
- Sadeghi, A.A. and Gh. Arzhang. 1980. *Persian Grammar: 2nd Grade*, Tehran: MoE. [In Persian]
- Sadeghi Ashrafi, S. 2016. Gerund phrases in Persian, MA thesis, University of Tehran. [In Persian]
- Samiiian, V. 1983. *Origins of phrasal categories in Persian: an X-Bar analysis*. Doctoral dissertation, University of California, Los Angeles.
- Sato, Y. and S. Karimi, 2016. Subject-object asymmetries in Persian argument ellipsis and the anti-agreement theory. *Glossa: a journal of general linguistics*, 1: 1-3.
- Shlonsky, U. 1991. Quantifiers as functional heads: a study of quantifier float in Hebrew, *Lingua*, 84: 159–180.
- Sportiche, D. 1988. A theory of floating quantifiers and its corollaries for constituent structure. *Linguistic Inquiry*, 19 (3): 425-449.
- Taleghani, A. 2006. *The interaction of modality, aspect and negation in Persian*. Doctoral dissertation. University of Arizona.
- Zubizarreta, M. L. 1998. *Prosody, focus, and word order*. Cambridge/Londen: The MIT Press.